

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΕΣΕΩΝ

Αριθμός Απόφασης
5667/2023

ΤΟ ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Αποτελούμενο από τη Δικαστή Μαρία Τσαγκιά, Πρόεδρο Πρωτοδικών, την οποία όρισε ο Πρόεδρος του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου και από τη Γραμματέα Δέσποινα Παπακωστάκη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 28-4-2023 για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ :

Των εκκαλουσών – εναγουσών : [REDACTED]

[REDACTED] οι οποίες παραστάθηκαν δια της πληρεξουσίας δικηγόρου τους Δημήτρας Κουφογιαννη βάσει δηλώσεως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Της εφεσίβλητης – εναγομένης : ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (ΟΤΕ), που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής κι εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά του

πληρεξουσίου της δικηγόρου Παναγιώτη Ηλιοπιερέα Πιερράκου βάσει δηλώσεως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Οι εκκαλούσες ζητούν να γίνει δεκτή η από 28-2-2020 έφεσή τους κατά της υπ' αριθ. 565/2018 απόφασης του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, που εκδόθηκε επί της από 9-12-2014 αγωγής τους που κατατέθηκε στη Γραμματεία του προαναφερθέντος πρωτοδίκου Δικαστηρίου με αριθ. έκθεσης κατάθεσης 1137/2014. Η παραπάνω έφεση κατατέθηκε στη Γραμματεία του άνω πρωτόδικου Δικαστηρίου με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 1553/98/9-3-2020, σε τούτο δε το Δικαστήριο αντίγραφο αυτής με αριθ. έκθεσης κατάθεσης 33687/1925/2020, προσδιορίστηκε για τη δικάσιμο που αναφέρεται στην αρχή της παρούσας και γράφτηκε στο πινάκιο.

Κατά τη συζήτηση της έφεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων, κατόπιν δηλώσεών τους, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ, δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο, αλλά προκατέθεσαν προτάσεις.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η κρινόμενη έφεση των εναγουσών και ήδη εκκαλουσών κατά της υπ' αριθ. 565/2018 οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών (άρθρα 663 επ. ΚΠολΔ), έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και είναι εμπρόθεσμη (άρθρα 495 επ., 511, 513 παρ. 1, 516 παρ. 1, 517, 518 παρ. 2, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), εφόσον κανένας από τους διαδίκους δεν επικαλείται ούτε προκύπτει από κάποιο στοιχείο της δικογραφίας, ότι έλαβε χώρα επίδοση της εκκαλούμενης απόφασης, ενώ δεν παρήλθε διετία από τη δημοσίευσή της, που έλαβε χώρα στις 11-5-2018. Επομένως, φερόμενη νομίμως ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου, που είναι αρμόδιο για την εκδίκασή της (άρθρο 17Α ΚΠολΔ, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 3 παρ. 3 Ν. 3994/2011), πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξεταστεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 533 του ΚΠολΔ), κατά την ίδια διαδικασία που δίκασε το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο.

Με την ένδικη αγωγή τους, οι ενάγουσες εξέθεταν ότι προσελήφθησαν από την εναγομένη κατά τα έτη 1986 η πρώτη και 1988 η δεύτερη με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ως υπάλληλοι, φέροντας τον βαθμό Δ/Α αντίστοιχα. Ότι η πρώτη κατά το χρονικό

2.ο φύλλο της υπ. αριθ. ⁵⁶⁶⁷...../2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

διάστημα από 1-1-2009 έως 30-12-2012 και η δεύτερη κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2012 έως 31-12-2013, απασχολήθηκαν αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης, χωρίς η εναγομένη να τις χορηγεί τρία δεκαπεντάλεπτα διαλείμματα ανά δίωρο, τα οποία είναι επιβεβλημένα για την ανάκτηση των σωματικών και πνευματικών δυνάμεων των εργαζομένων. Ότι απασχολήθηκαν 45 λεπτά ημερησίως για το άνω χρονικό διάστημα πέραν του νόμιμου ωραρίου εργασίας τους, δηλαδή πραγματοποίησαν, κατά το ρηθέντα χρονικά διαστήματα, συνολικά 181 ώρες έκαστη ετησίως, χωρίς η εναγομένη να τις καταβάλει τη νόμιμη αποζημίωση για αυτές. Με βάση το ιστορικό αυτό, ζητούσαν, κατόπιν παραδεκτού περιορισμού του αιτήματός τους με τις υποβληθείσες προτάσεις τους, να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει σε έκαστη εξ αυτών τα αναφερόμενα ποσά, κατά την κύρια βάση της αγωγής από τη σύμβαση εργασίας κι επικουρικός κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού, με το νόμιμο τόκο από το τέλος του κάθε έτους που κάθε επιμέρους κονδύλι κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και να καταδικαστεί αυτή στη δικαστική τους δαπάνη. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση, αφού έκρινε παραδεκτή και νόμιμη την αγωγή, απέρριψε αυτή ως ουσιαστικά αβάσιμη και επέβαλε σε βάρος των εναγουσών τα δικαστικά έξοδα της εναγομένης ποσού 100 ευρώ. Κατά της απόφασης αυτής παραπονούνται τώρα οι ενάγουσες και ήδη εκκαλούσες, με την κρινόμενη έφεση, για τους αναφερόμενους σε αυτήν λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν την εξαφάνισή της, προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή, καταδικαζομένης της εφεσίβλητης στη δικαστική τους δαπάνη.

Από τις διατάξεις των άρθρων 421, 422 και 424 ΚΠολΔ, οι οποίες προστέθηκαν με το άρθρο δεύτερο του άρθρου 1 Ν. 4335/2015, συνάγεται ότι είναι παραδεκτή η επίκληση και προσκόμιση από τους διαδίκους προαποδεικτικώς προς απόδειξη ή ανταπόδειξη αρμοδίως ληφθεισών κατά την άνω διάταξη του άρθρου 421 ΚΠολΔ ενόρκων βεβαιώσεων, υπό την προϋπόθεση της επίδοσης επιμελεία του ενδιαφερομένου διαδίκου πριν δύο τουλάχιστον εργασίμων ημερών από την ημερομηνία λήψης της βεβαίωσης κλήσης προς τον αντίδικο, στην οποία να αναφέρονται η αγωγή ή το ένδικο βοήθημα ή το ένδικο μέσο, το οποίο αφορά η βεβαίωση, ο τόπος, η ημέρα και η ώρα λήψης της βεβαίωσης και το ονοματεπώνυμο,

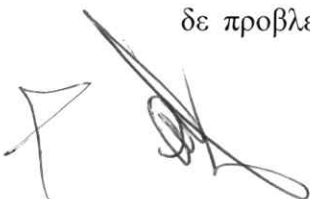
το επάγγελμα και η διεύθυνση κατοικίας του μάρτυρα, εάν δε παραλειφθεί η εν λόγω επίδοση ή το δικόγραφο της κλήσης δεν περιέχει τα προαναφερόμενα στοιχεία, αυτεπαγγέλτως, ανεξαρτήτως βλάβης του καθ' ου, η δοθείσα βεβαίωση δεν λαμβάνεται υπόψη από το δικαστήριο ως αποδεικτικό μέσο στην δίκη, την οποία αφορά, ούτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. Η εν λόγω ρύθμιση καταλαμβάνει κατά τη διάταξη της παραγράφου 4 του ενάτου άρθρου Ν. 4335/2015, κατ' εφαρμογή της καθιερουμένης από τις διατάξεις των άρθρων 12, 21 εδ. β' και 24 παρ. 1 εδ. α ΕισΝΚΠολΔ γενικής δικονομικής αρχής ότι οι διαδικαστικές πράξεις ρυθμίζονται και διέπονται από το δίκαιο το ισχύον κατά τον χρόνο διενέργειας αυτών, τις επιδιδόμενες από της 1ης Ιανουαρίου 2016 και εξής κλήσεις έστω και εάν οι σχετικές αγωγές ή τα ένδικα βοηθήματα ή τα ένδικα μέσα έχουν ασκηθεί προ της εν λόγω ημερομηνίας (ΑΠ 673/2018, ΕφΑθ 2201/2019, ΠΠΠατρ 222/2017, ΜΠΑθ 1318/2016 ΝΟΜΟΣ). Στην προκείμενη περίπτωση, με την έφεσή τους οι εκκαλούσες ισχυρίζονται ότι εσφαλμένως η εκκαλουμένη δεν έλαβε υπόψη της την υπ' αριθ. 307/25-4-2017 ένορκη βεβαίωση του μάρτυρα Σταύρου Παπαγιαννέα ενώπιον του Ειρηνοδίκη Καλαμάτας, που προσκόμισαν κατά τη συζήτηση, λόγω μη εμπρόθεσμης επίδοσης της αντίστοιχης γνωστοποίησης στην εναγομένη, διατεινόμενες ότι η επίδοση της παραπάνω κλήσης, δεν διεπόταν από το καθεστώς της ρύθμισης του Ν. 4335/2015, διότι η αγωγή είχε ασκηθεί πριν της 1ης Ιανουαρίου 2016, πλην όμως ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατά τα αναφερόμενα στην παραπάνω νομική σκέψη.

Με το άρθρο 1 παρ. 1, 2 του Π.Δ. 398/1994 (με το οποίο μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η οδηγία 90/270/ΕΟΚ που αποτελεί την πέμπτη ειδική Οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παρ. 1 της Οδηγίας – Πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ) ορίζεται, ότι το διάταγμα αυτό καθορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 του Π.Δ., και ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας, στον οποίο κατατάσσονται επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά. Στο άρθρο 2 του ανωτέρω Π.Δ., ορίζεται ως οθόνη οπτικής απεικόνισης κάθε αλφαριθμητική ή γραφική οθόνη, που αποτελεί τμήμα εξοπλισμού επεξεργασίας, αναπαραγωγής ή οπτικής παρουσίασης στοιχείων ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο, ενώ ως θέση εργασίας νοείται το σύνολο του εξοπλισμού,

που περιλαμβάνει οθόνη οπτικής απεικόνισης εφοδιασμένο, ενδεχομένως, με πληκτρολόγιο ή άλλη διάταξη εισόδου δεδομένων ή και με λογισμικό που καθορίζει τη διασύνδεση χρήστη- συσκευής, με προαιρετικά εξαρτήματα, με περιφερειακά περιλαμβανομένων και μονάδας δισκετών, τηλεφώνου, ταλαντωτή/αποταλαντωτή, εκτυπωτή, αναλογίου για έγγραφα, καθίσματος και τραπεζίου εργασίας ή άλλης επιφάνειας εργασίας, καθώς και το άμεσο περιβάλλον εργασίας, ενώ ως εργαζόμενος θεωρείται κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, ο οποίος χρησιμοποιεί τακτικά και κατά ένα μη αμελητέο τμήμα της κανονικής του, εργασίας, οθόνη οπτικής απεικόνισης. Κατά δε το άρθρο 3: «1. Στα πλαίσια της υποχρέωσης του εργοδότη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, να έχει στη διάθεσή του, μία γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης προβαίνει σε ανάλυση των θέσεων εργασίας με σκοπό την αξιολόγηση των συνθηκών, ασφαλείας και υγείας που παρουσιάζουν για τους εργαζομένους του, ιδίως σε ό,τι αφορά τους ενεχόμενους κινδύνους για την όραση, τα σωματικά προβλήματα και την σωματική καταπόνηση των εργαζομένων λαμβάνοντας υπόψη και τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στο παράρτημα II του άρθρου 11 2. Οι εργοδότες οφείλουν να λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για τη θεραπεία των κινδύνων, που διαπιστώνονται με βάση την εκτίμηση της παρ. 1, λαμβάνοντας υπόψη τις σωρευτικές επιπτώσεις και το συνδυασμό των διαπιστούμενων κινδύνων ...» ενώ σύμφωνα με το άρθρο 8: «1. Ο εργοδότης υποχρεούται να σχεδιάζει τη δραστηριότητα του εργαζομένου κατά τρόπον ώστε η καθημερινή εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης να διακόπτεται περιοδικά με διαλείμματα ή αλλαγές δραστηριότητας, που θα περιορίζουν το φόρτο εργασίας στην οθόνη οπτικής απεικόνισης σύμφωνα με το παράρτημα I του άρθρου 11. 2. Ο εργοδότης διαβουλεύεται με τους εργαζομένους ή και τους εκπροσώπους τους για το σχεδιασμό και την οργάνωση της εργασίας με σκοπό την ικανοποίηση των απαιτήσεων της παρ. 1 σύμφωνα και με το παράρτημα 1 του άρθρου 11». Τέλος, το άρθρο 9 ορίζει ότι: «Στα πλαίσια της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων ή και των εκπροσώπων τους και διευκολύνουν τη συμμετοχή τους αναφορικά με τα θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή του παρόντος», ενώ

σύμφωνα με το άρθρο 11 παράρτημα Ι «4.1. Εφόσον δεν είναι εφικτό να οργανώνεται η εργασία με τέτοιο τρόπο ώστε φυσιολογικά να μπορεί ο εργαζόμενος να την εναλλάσσει με άλλες μορφές εργασίας, είναι χρήσιμο να εξασφαλίζονται στον εργαζόμενο διαλείμματα εργασίας ανά δίωρο, ανάλογα με το είδος της εργασίας. Σε καμία περίπτωση τα διαλείμματα αυτά δεν πρέπει να συσσωρεύονται. 4.2. Ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης (είτε για διάλειμμα εργασίας είτε για αλλαγή δραστηριότητας) μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο». Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται σαφώς, ότι με αυτές προβλέπεται ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά την εργασία με οθόνες οπτικής απεικόνισης η διακοπή της εργασίας αυτής, είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζομένου, και μάλιστα κατά κύριο λόγο και πρωταρχικά, είτε εναλλακτικά, εφόσον δηλαδή δεν είναι εφικτή η αλλαγή αυτή με διαλείμματα σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο. Ειδικότερα, τα προβλεπόμενα ως άνω διαλείμματα διαφέρουν κατά τη φύση και το σκοπό τους από την ανά δίμηνο ημερήσια άδεια που προβλέπουν οι Ε.Σ.Σ.Ε. κι επομένως δεν έχουν σχέση με αυτήν, η διαφοροποίηση δε αυτή προκύπτει και από το γεγονός, ότι αποκλείεται ρητά η συσσώρευση των διαλειμμάτων αυτών, ήτοι απαγορεύεται ο συνυπολογισμός τους, ώστε να αποτελέσουν χρονικά ημερήσια άδεια. Από τα παραπάνω είναι φανερό, ότι ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας όλων αδιακρίτως των εργαζομένων με οθόνες οπτικής απεικόνισης και προς αντιμετώπιση ειδικά των κινδύνων από την εργασία μπροστά σε τέτοιες οθόνες, προβλέπεται μόνον είτε η αλλαγή δραστηριότητας (εργασία εκτός οθόνης) είτε η διακοπή της εργασίας αυτής με διαλείμματα και όχι η χορήγηση αδειας μίας ημέρας (με αποδοχές) ανά δίμηνο. Και τούτο διότι το μέτρο αυτό και μόνο θεσπίζεται με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Π.Δ. 398/1994 για την εφαρμογή των αντίστοιχων ρυθμίσεων της Οδηγίας 90/270/ΕΟΚ, που αποτελεί την 5η ειδική Οδηγία της Οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, η οποία συνιστά γενική Οδηγία - Πλαίσιο, ώστε ούτε από τις διατάξεις της τελευταίας και του Π.Δ. 17/1996 που τη μετέφερε στην ελληνική έννομη τάξη μπορεί να συναχθεί η καθιέρωση τέτοιας άδειας, αφού οι σχετικές προβλέψεις και ρυθμίσεις αυτής ως Οδηγίας - Πλαισίου, εξειδικεύθηκαν και περιορίστηκαν στην καθιέρωση υποχρέωσης αλλαγής δραστηριότητας ή της διακοπής της εργασίας με ολιγόλεπτα διαλείμματα κατά τη διάρκεια της ημερήσιας εργασίας, η δε προβλεπόμενη από τον όρο 27 της από 7.3.1990 Ε.Σ.Σ.Ε., που καταρτίστηκε

4.^ο φύλλο της υπ. αριθ. 5667/2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

μεταξύ Ο.Τ.Ε. και ΟΜ.Ε-Ο.Τ.Ε., χορήγηση της μίας ημέρας άδειας ανά δίμηνο στους εργαζόμενους σε οθόνες οπτικής καταγραφής (απεικόνισης) αποτελεί πρόσθετη παροχή του εσωτερικού δικαίου που αφορά ειδική κατηγορία εργαζομένων με συγκεκριμένες συνθήκες απασχόλησης. Και ναι μεν σύμφωνα με την υπ' αριθ. 43/332/30.4.1990 ειδική εγκύκλιο του Τομέα Γεν. Εργ. Θεμάτων της εναγομένης ή άδεια αυτή χορηγήθηκε αρχικά μόνο στο προσωπικό του μηχανογραφικού της κέντρου και στη συνέχεια, σύμφωνα με τον όρο 28 της από 10.5.1996 Ε.Σ.Σ.Ε. επεκτάθηκε η χορήγηση της στους εργαζόμενους στα Υπεραστικά Κέντρα, Βλαβοληπτικά Κέντρα και Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη (τα οποία απέκτησαν μηχανογραφική υποστήριξη το έτος 1996), όμως ο ως άνω όρος 27, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Π.Δ. 398/1994, δεν αφήνει κανένα περιθώριο αμφισβήτησης ή διευκρίνισης, ότι τόσο η ως άνω ημερήσια άδεια, όσο και τα επίμαχα διαλείμματα πρέπει να δίνονται σε όλους τους εργαζόμενους που απασχολούνται μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής κατά το μισό τουλάχιστον του ωραρίου εργασίας τους ανεξάρτητα από την απάντηση της Δ/σης Συνθηκών Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας με το υπ' αριθ. 130393/31.5.1990 έγγραφο της προς τον Τομέα Γεν. Εργατικών Θεμάτων της εναγομένης που αναφέρεται στην εφαρμογή της υπ' αριθ. 130558/12.6.1989 Κ.Υ.Α. στα μηχανογραφικά κέντρα του Δημοσίου. Επομένως, με βάση τις παραπάνω διατάξεις του Π.Δ. 398/1994, οι οποίες εφαρμόζονται χωρίς να χρειάζεται υπογραφή σχετικής Ε.Σ.Σ.Ε. και ανεξάρτητα από άλλες τυχόν ευνοϊκές για τους εργαζόμενους ρυθμίσεις, κάθε επιχείρηση οφείλει να εξασφαλίζει τη διακοπή της εργασίας μπροστά από οθόνες οπτικής απεικόνισης, πρωταρχικά με την αλλαγή αυτής ανά χρονικά διαστήματα και δευτερευόντως με διαλείμματα μέγιστης διάρκειας έως και 15 λεπτών ανά δίωρο προς ανάκτηση των σωματικών και πνευματικών τους δυνάμεων (ΟΛΑΠ 31/2009, ΑΠ 1598/2012 ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΑθ 98/2016, ΠΠρΑθ 4042/2015, ΠΠρΑθ 4131/2015, ΠΠρΑθ 3506/2015, ΜΠρΑθ 8619/2018, 9753/2018, 8878/2018, 1716/2017, 1054/2016). Επιπλέον, από τις διατάξεις των άρθρων 111 παρ. 2, 118 αρ. 4 και 216 παρ. 1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει σαφή έκθεση των γεγονότων, τα οποία θεμελιώνουν κατά νόμο την αγωγή και δικαιολογούν την άσκηση αυτής από τον ενάγοντα κατά του εναγομένου, ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς και ορισμένο αίτημα. Η έκθεση δε στο δικόγραφο της αγωγής των πραγματικών

περιστατικών, τα οποία πρέπει να είναι όσα είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται και τα οποία πρέπει να αναφέρονται με τέτοια σαφήνεια, ώστε να εξατομικεύουν την επίδικη έννομη σχέση και να μην καταλείπεται αμφιβολία περί της αξίωσης, η οποία απορρέει από αυτά, είναι απαραίτητη, για να υπάρχει η δυνατότητα, το μεν δικαστήριο να κρίνει τη νομική βασιμότητα της αγωγής και να διατάξει τις δέουσες αποδείξεις, ο δε εναγόμενος να μπορεί να αμυνθεί κατά της αγωγικής αξίωσης, που θεμελιώνεται επ' αυτών με ανταπόδειξη ή ένσταση. Η έλλειψη ή η ανεπάρκεια ή η ασαφής αναφορά κάποιου από τα γεγονότα αυτά, συνιστά έλλειψη προδικασίας και καθιστά την αγωγή αόριστη και συνεπώς απαράδεκτη. Η αοριστία δε αυτή ερευνάται και αυτεπαγγέλτως (ΑΠ 250/2011, ΑΠ 49/2011, ΕφΑθ 39/2004 ΝΟΜΟΣ) και δεν μπορεί να θεραπευθεί ούτε με τις προτάσεις, ούτε με παραπομπή στο περιεχόμενο άλλου εγγράφου, ούτε με την εκτίμηση των αποδείξεων (ΑΠ 1296/1983, ΕφΠειρ 412/2010 ΝΟΜΟΣ), γιατί αντίκειται στις για την προδικασία διατάξεις του άρθρου 111 ΚΠολΔ, των οποίων η τήρηση ερευνάται επίσης αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο. Επιπλέον, σε συνδυασμό των άνω διατάξεων με εκείνες των άρθρων 648 επ. του ΚΠολΔ, ο εργαζόμενος, στην αγωγή του, με την οποία ζητεί διαφορές δεδουλευμένων αποδοχών ή άλλα οφειλόμενα από την εργασιακή σύμβαση πρέπει, για το ορισμένο αυτής, να εκθέτει το χρόνο κατάρτισης της σύμβασης, το συμφωνημένο ή νόμιμο μισθό, το είδος της παρασχεθείσας εργασίας, τους όρους παροχής και το χρόνο για τον οποίο οφείλονται (ΑΠ 1686/2007 ΔΕΝ 2008-181, ΑΠ 842/2003 ΕΕργΔ 2004-1367, ΕφΛαμ 22/2011 ΝΟΜΟΣ, ΕφΘεσ 584/2005 ΔΕΕ 2006-89). Για το ορισμένο της αγωγής δεν είναι αναγκαίο να αναφέρονται επιπλέον πραγματικά περιστατικά σχετικά με την απασχόληση του ενάγοντος, τα οποία αποτελούν αντικείμενο της αποδεικτικής διαδικασίας (ΜονΠρΑθ 5465/2017 αδημ.). Στην προκείμενη περίπτωση, η εφεσίβλητη ισχυρίζεται ότι το δικόγραφο της αγωγής πάσχει αοριστίας, πλην, όμως, στην ένδικη αγωγή περιέχονται όλα τα αναγκαία στοιχεία κατά τις παραπάνω διατάξεις, τα οποία είναι νομικώς ικανά και αναγκαία για τη θεμελίωση του δικαιώματος, η προστασία του οποίου ζητείται, χωρίς να πρέπει να αναφέρονται σε αυτή για το ορισμένο της, εάν έγιναν διαβουλεύσεις μεταξύ της εναγομένης και των εκπροσώπων των εργαζομένων για τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του εν λόγω Π.Δ, ή εάν και πότε οι ενάγουσες διαμαρτυρήθηκαν σε αυτή για τη μη χορήγηση των 15λέπτων διαλειμμάτων, ή εάν προσέφυγαν προς τούτο στην Επιθεώρηση Εργασίας, αφού ως προελέχθη στην άνω νομική της παρούσας, η ένδικη

Σ.ο φύλλο της υπ. αριθ. 5667/2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

αξίωση απορρέει απευθείας από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Π.Δ 398/1994, χωρίς να εξαρτάται από καμία περαιτέρω προϋπόθεση (ΜΠρΑθ 8619/2018, 8878/2018).

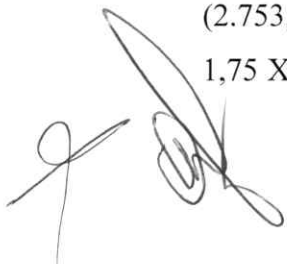
Από την εκτίμηση όλων των εγγράφων, τα οποία οι διάδικοι μετ' επικλήσεως προσκομίζουν, είτε προς άμεση απόδειξη είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, (άρθρα 339 και 395 ΚΠολΔ), της υπ' αριθ. 406/4-5-2017 ένορκης βεβαίωσης της μάρτυρα Ιωάννας Μαυρομάτη του Αλέξανδρου ενώπιον της Ειρηνοδίκη Αμαρουσίου, η οποία έχει ληφθεί κατόπιν εμπρόθεσμης και νομότυπης κλήτευσης της εναγομένης (βλ. υπ' αριθ. 117Ε/27-4-2017 έκθεση επίδοσης της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Αθηνών Ελένης Καποτου), από τα διδάγματα κοινής πείρας και λογικής, που λαμβάνονται υπόψη αυτεπάγγελα από το Δικαστήριο (άρθρο 336 παρ.4 ΚΠολΔ), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Οι ενάγουσες προσελήφθησαν από την εναγομένη τα έτη 1986 και 1988 αντίστοιχα με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ως υπάλληλοι φέροντας κατά τον χρόνο κατάθεσης της αγωγής τον βαθμό Δ/Α. Η πρώτη ενάγουσα απασχολήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2009 έως 31-12-2011 στο Τμήμα Διακοπών του πρώην Συγκροτήματος Υποστήριξης Πωλήσεων. Κύριο αντικείμενο της εργασίας της ήταν ο έλεγχος της διακοπής των γραμμών συνδρομητών τηλεφωνίας ΟΤΕ. Μέσω του πληροφοριακού προγράμματος «WOMS» έλεγχε τις αναγγελίες διακοπών γραμμών και αντλούσε πληροφορίες σχετικά με τις πληρωμές των πελατών προκειμένου να προχωρήσει ή όχι σε διακοπή των συνδέσεων. Στη συνέχεια, μέσω του πληροφοριακού προγράμματος «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» προωθούσε τα στοιχεία διακοπών συνδέσεων (αριθ. σύνδεσης, στοιχεία πελάτη, κ.λπ.). Επίσης, μέσω του ίδιου προγράμματος καταχωρούσε, έλεγχε και αντλούσε πληροφορίες σχετικά με τις εκπτώσεις των υπαλλήλων ΟΤΕ. Όλες οι παραπάνω εργασίες γίνονταν αποκλειστικά μέσω οθονών οπτικής απεικόνισης και ο υπολογιστής ήταν το εργαλείο για τη διεκπεραίωση της εργασίας της. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι η αρχειοθέτηση γινόταν σε κλασέρ που βρισκόταν επάνω στο γραφείο της και δεν μετακινούνταν να αρχειοθετήσει κάποιο έγγραφο παρά μόνο στο τέλος του ωραρίου. Η θέση εργασίας της περιελάμβανε ηλεκτρονικό υπολογιστή συνδεδεμένο με εκτυπωτή, τηλέφωνο και αναλόγιο για έγγραφα. Συνεπώς, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελούσε το

απαραίτητο και μοναδικό εργαλείο για την εργασία που εκτελούσε η ενάγουσα και η χρήση των Η/Υ γινόταν καθ' όλο το ωράριο της ημερήσιας απασχόλησής της και ήταν απολύτως απαραίτητη για την εκτέλεση του έργου της. Καθ' όλο δε το ημερήσιο ωράριο εργασίας της απασχολούνταν μπροστά στις οθόνες οπτικής απεικόνισης δίχως ούτε να αναπαύεται ούτε να εναλλάσσει τη δραστηριότητά της αυτή με άλλες μορφές εργασίας, καθόσον η εναγομένη δεν της χορηγούσε, όπως όφειλε, σύμφωνα με την προηγηθείσα νομική σκέψη, ανά δίωρο ένα δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα και συνολικά τρία δεκαπεντάλεπτα διαλείμματα κατά το ημερήσιο ωράριο εργασίας της, που ξεπερνούσε τις έξι ώρες. Περαιτέρω, η δεύτερη ενάγουσα κατά το χρονικό διάστημα από 1-1-2012 έως 31-12-2013 απασχολήθηκε στο Τηλεπικοινωνιακό Εμπορικό Κατάστημα Καλαμάτας με έργο κυρίως εισπράξεων και δευτερευόντως πωλήσεων προβαίνοντας δηλαδή στην είσπραξη και στην εξόφληση των λογαριασμών, μέσω της χρήσης του πληροφοριακού συστήματος. Η εργασία της απαιτούσε τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί χωρίς αυτόν, λαμβάνοντας υπόψη αφενός ότι όλα τα αρχεία τα αρχεία του ΟΤΕ ήταν και είναι μηχανογραφημένα (βλ. ένορκη βεβαίωση Ιωάννας Μαυρομμάτη), αφετέρου της φύσης της εργασίας της και επομένως δεν είναι δυνατό να γίνουν με άλλον τρόπο. Ενόψει των ανωτέρω, αποδείχθηκε ότι οι ενάγουσες απασχολούνταν για μη αμελητέο τμήμα του κανονικού τους ωραρίου μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της εναγομένης και ήδη εφεσίβλητης. Δεν δε να σημειωθεί ότι το μη αμελητέο διάστημα, όπως ερμηνεύεται από την απόφαση του ΔΕΚ συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-74/95 και C-129/95) στην παρ. 68 α, όπου ορίζεται, ότι η έννοια του εργαζομένου, ο οποίος χρησιμοποιεί τακτικά και κατά ένα μη αμελητέο τμήμα της κανονικής του εργασίας εξοπλισμό με οθόνη οπτικής απεικόνισης, καλύπτει όσους εργάζονται συνήθως μπροστά σε οθόνες επί τέσσερις ώρες ημερησίως, έστω και αν δεν το πράττουν όλες τις ημέρες της εβδομάδας. Μπορεί, επίσης, να καλύπτει και όσους εργάζονται όλες τις ημέρες της εβδομάδας μπροστά σε οθόνες, όχι όμως κατ' ανάγκη επί τέσσερις συνεχείς ώρες. Επομένως, οι ενάγουσες πληρούσαν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση των επίμαχων διαλειμμάτων, καθώς εργάζονταν μπροστά σε οθόνη υπολογιστή, ακόμα και αν όχι αποκλειστικά, τουλάχιστον κατά το μεγαλύτερο μέρος του ωραρίου τους και όχι απλώς κατά ένα μη αμελητέο τμήμα, ακόμα και αν, όπως εφεσίβλητη ισχυρίζεται, είχε τη δυνατότητα ολιγόλεπτης απομάκρυνσης από την οθόνη. Εξάλλου, με την ΕΣΣΕ 2000-2001 (όρος 34) συστήθηκε επιτροπή απαρτιζόμενη από εκπροσώπους του

6..^ο φύλλο της υπ. αριθ. 5667/...../2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

ΟΤΕ και της ΟΜΕ-ΟΤΕ, προκειμένου να εξετασθεί το θέμα της ειδικής άδειας που χορηγείται στο προσωπικό που εργάζεται σε οθόνες οπτικής απεικόνισης. Κατόπιν, στην από 30-6-2003 ΕΣΣΕ, στον όρο 14, ορίζεται ότι η αρμόδια Υπηρεσιακή λειτουργία θα εκδώσει μέχρι 30-9-2003 εγκύκλιο για την εφαρμογή στον Οργανισμό όλων των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία αναγκαίων μέτρων για την προστασία της υγείας των εργαζομένων μπροστά σε οθόνες οπτικής καταγραφής. Στη συνέχεια, η Γενική Διεύθυνση Περιφερειών, με το υπ' αριθ. 458/1889279/29-3-2006 έγγραφό της με θέμα «υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων» ζήτησε να εφαρμοσθεί το ΠΔ 398/1994, ώστε κάθε δύο ώρες να υπάρχει δεκαπεντάλεπτο διάλειμμα. Επίσης, στις οδηγίες ασφαλούς εργασίας στους εργαζομένους σε γραφεία και οθόνες οπτικής απεικόνισης, αναφέρεται ότι πρέπει να τηρηθούν οι διατάξεις του Π.Δ. 398/1994 για την εργασία σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ενώ στο τέλος των Οδηγιών, στη σελίδα 6, αναφέρεται, ότι ο στόχος των οδηγιών αυτών είναι ενημερωτικός και κατά κανένα τρόπο δεν υποκαθιστούν τα όσα περιλαμβάνονται στο ΠΔ 398/1994 ή άλλα σχετικά ΠΔ, νόμους ή διατάξεις. Με την υπ' αριθ. 402/13/7-4-2011 βασική εγκύκλιο, στην παρ. Θ περ. β, καθιερώνεται η χορήγηση δεκαπεντάλεπτων διαλειμμάτων ενδιάμεσης ανάπαυσης ανά δύο ώρες εργασίας μπροστά σε οθόνη οπτικής απεικόνισης στους εργαζομένους αποκλειστικά και καθ' όλο το ωράριο τους μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης. Επομένως, ο ισχυρισμός της εναγομένης, κατά τον οποίο η εργασία των εναγουσών μπροστά σε οθόνη διακοπτόταν συχνά ή εναλλασσόταν για λίγα λεπτά ή για αρκετό χρόνο με άλλες εργασίες χωρίς χρήση Η/Υ και ότι κατά τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται ο σκοπός του Π.Δ. 398/1994, τυγχάνει απορριπτέος ως μη νόμιμος, καθόσον η ορθή εφαρμογή του άνω Π.Δ. επιβάλλει τα επίδικα διαλείμματα να είναι ορισμένου χρόνου για όλους τους εργαζομένους, να λαμβάνονται σε προκαθορισμένα χρονικά σημεία, ύστερα από δίωρη χρήση Η/Υ και δεν υφίσταται διακριτική ευχέρεια του κάθε υπαλλήλου να κάνει ή όχι χρήση διαλειμμάτων ακαθόριστης διάρκειας και σε ακαθόριστο χρόνο (ΜΠρΑθ 8878/2018, 9753/2018). Ομοίως, απορριπτέος κατά τα αναφερόμενα ως άνω, τυγχάνει και ο ισχυρισμός της εναγομένης, κατά τον οποίο από το παραπάνω Π.Δ. δεν προκύπτει υποχρέωση για παροχή διαλειμμάτων εργασίας ή αλλαγής δραστηριότητας των εργαζομένων σε οθόνες οπτικής απεικόνισης. Άλλωστε, με την ΟΛΑΠ 31/2009 έχει κριθεί, ότι από τις διατάξεις του Π.Δ. 398/1994 και της Οδηγίας 90/270/ΕΟΚ που μεταφέρθηκε με αυτό

στην εσωτερική έννομη τάξη, συνάγεται σαφώς, ότι με αυτές προβλέπεται για όλους ανεξαιρέτως τους εργαζομένους μπροστά σε οθόνες οπτικής απεικόνισης, ως ελάχιστη προδιαγραφή ασφαλείας και υγείας κατά τη συγκεκριμένη εργασία, η διακοπή της εργασίας αυτής είτε με αλλαγή δραστηριότητας του εργαζομένου είτε με διαλείμματα, σε κάθε δε περίπτωση ο χρόνος απομάκρυνσης του εργαζομένου από τη θέση εργασίας με οθόνες οπτικής απεικόνισης μπορεί να είναι έως 15 λεπτά ανά δίωρο. Οι ανωτέρω διατάξεις τυγχάνουν εφαρμοστέες σε όλες τις επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσονται, επιπλέον των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά 9 άρθρο 1 παρ. 2 του άνω Π.Δ.(ΜΠρΑθ 8502/2018, 7624/2018 προσκ). Επίσης, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της εναγομένης, κατά τον οποίο οι ενάγουσες δεν δικαιούνταν τα επίμαχα τρία δεκαπεντάλεπτα διαλείμματα, για τον λόγο ότι ποτέ δεν αποτέλεσαν περιεχόμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας ή δεν προηγήθηκε διαβούλευση ή δεν ζητήθηκε διαβούλευση ούτε υποβλήθηκε αίτημα χορήγησης 15λεπτων διαλειμμάτων, καθόσον, η εναγομένη κατά τη σύναψη των εθνικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας όφειλε στο πλαίσιο του διευθυντικού της δικαιώματος να διαβουλευθεί με τους εργαζομένους της ή τους εκπροσώπους της το σχεδιασμό και την οργάνωση της εργασίας, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγείας τους. Ακολούθως, οι ενάγουσες υποχρεώθηκαν από την εναγομένη να εργάζονται ημερησίως κατά τρία δεκαπεντάλεπτα, κατά τα οποία θα έπρεπε να αναπαύονται, ήτοι 45 λεπτά ημερησίως επί 22 ημέρες μηνιαίως και πραγματοποίησαν κατά το επίδικο χρονικό διάστημα 181 ώρες υπερωριακή απασχόληση ετησίως, υπερβαίνοντας το θεσπισμένο από τον Κανονισμό Προσωπικού του ΟΤΕ ωράριο εργασίας και το Ν. 435/1976 και επομένως, δικαιούται ως υπερωριακή αμοιβή το ωρομίσθιο του αυξημένο κατά 30% για τις πρώτες 60 ώρες, κατά 50% για τις επόμενες 60 ώρες και κατά 75% για τις υπόλοιπες 61 ώρες. Συγκεκριμένα, ως προς την πρώτη ενάγουσα, δεδομένου ότι ο μηνιαίος μισθός της ανερχόταν, κατά το έτος 2009 στο ποσό των 2.753,09 ευρώ, κατά το έτος 2010 στο ποσό των 2.842,62 ευρώ, το έτος 2011 στο ποσό των 2.867,61 ευρώ, το έτος 2012 στο ποσό των 2.633,97 ευρώ η άνω ενάγουσα δικαιούται να λάβει, για την ανωτέρω αιτία, για το έτος 2009 ποσό των 4.736,21 ευρώ $[(2.753,09 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.344,58 \text{ ευρώ}) + (2.753,09 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.551,44) + (2.753,09 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.840,18)$, για το έτος 2010 το ποσό των 4.890,23 ευρώ $[(2.842,62 :$

7.ο φύλλο της υπ. αριθ. 5667/2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

$25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.388,31 \text{ ευρώ}$) + $(2.842,62 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.601,89)$ + $(2.842,62 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.900,02)$, για το έτος 2011 το ποσό των 4.933,22 ευρώ [$(2.867,61 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.400,51 \text{ ευρώ})$ + $(2.867,61 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.615,98)$ + $(2.867,61 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.916,73)$], για το έτος 2012 το ποσό των 4.531,28 ευρώ [$(2.633,97 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.286,40 \text{ ευρώ})$ + $(2.633,97 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.484,31)$ + $(2.633,97 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.760,56)$], ήτοι συνολικά το ποσό των 19.090,93 ευρώ. Ως προς τη δεύτερη ενάγουσα, δεδομένου ότι ο μηνιαίος μισθός της ανερχόταν, κατά το έτος 2012 στο ποσό των 2.534,72 ευρώ και το έτος 2013 στο ποσό των 2.651,49 ευρώ, η άνω ενάγουσα δικαιούται να λάβει, για την ανωτέρω αιτία, για το έτος 2012 το ποσό των 4.360,54 ευρώ [$(2.534,72 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.237,93 \text{ ευρώ})$ + $(2.534,72 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.428,38)$ + $(2.534,72 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.694,22)$], για το έτος 2013 το ποσό των 4.561,42 ευρώ [$(2.651,49 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,30 \times 60 \text{ ώρες} = 1.294,96 \text{ ευρώ})$ + $(2.651,49 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,50 \times 60 = 1.494,18)$ + $(2.651,49 : 25 \times 6 : 38,33 \times 1,75 \times 61 \text{ ώρες} = 1.772,27)$], ήτοι συνολικά το ποσό των 8.921,96 ευρώ. Τα άνω δε ποσά δικαιούνται οι ενάγουσες με τον νόμιμο τόκο από την πρώτη του επομένου έτους από αυτό που αφορά, κατά το αίτημά τους, διότι πρόκειται για αξιώσεις που απορρέουν από εργασιακή σχέση, αφορούν οφειλόμενες μισθολογικές διαφορές και συνιστούν χρηματικές οφειλές καταβλητέες σε δήλη ημέρα, εάν δεν υπάρχει αντίθετη ειδική συμφωνία για το χρόνο πληρωμής του μισθού. Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι τα διαλείμματα εργασίας δεν θεωρούνται πραγματικές ώρες εργασίας και δεν συνυπολογίζονται στο ημερήσιο ωράριο εργασίας. Όμως, τα ευνοϊκότερα χρονικά όρια εργασίας δεν συνιστούν νόμιμα ανώτατα χρονικά όρια εργασίας ώστε η πλέον αυτών εργασία να είναι παράνομη υπερωριακή, αλλά αποτελούν συμβατικά χρονικά όρια. Κατά συνέπεια, εφόσον ο χρόνος των τριών δεκαπεντάλεπτων ανάπαυσης δεν θεωρείται ως χρόνος εργασίας και το συμβατικό ωράριο εργασίας, δηλαδή ο πραγματικός χρόνος εργασίας, μετά την αφαίρεση των 3 δεκαπεντάλεπτων ανάπαυσης είναι 6 ώρες και 55 λεπτά, η πέραν από τα όρια αυτά και μέχρι τα ανώτατα όρια απασχόληση αποτελεί υπερεργασία, την οποία η εκκαλούσα αποκαλεί υπερωρία και καταβάλλει αμοιβή με την ειδική διάταξη του άρθρου 13 παρ. 11 του ΓΚΠ/ΟΤΕ, με την αμοιβή της νόμιμης υπερωριακής

εργασίας (ΜΠρΑθ 9753/2018, 8878/2018). Ομοίως, αβάσιμος και ως εκ τούτου απορριπτέος κρίνεται ο ισχυρισμός της εναγομένης, σύμφωνα με τον οποίο οι ενάγουσες προσέφεραν πρόσθετη εργασία, για την οποία καταβάλλεται πρόσθετη αμοιβή και όχι υπερωριακή απασχόληση, για την οποία χορηγείται ως αποζημίωση προσαυξημένο ωρομίσθιο. Τούτο διότι, τα με βάση τον Κανονισμό Ωρών Εργασίας του Προσωπικού της εναγομένης, καθοριζόμενα με αποφάσεις του Διοικητή αυτής, ευνοϊκότερα χρονικά όρια εργασίας για το προσωπικό της, δε συνιστούν νόμιμα ανώτατα χρονικά όρια εργασίας, ώστε η πέρα από αυτή εργασία να είναι παράνομη υπερωριακή, αλλά αποτελούν (εφόσον έγιναν αποδεκτά από το προσωπικό, έστω και σιωπηρώς με την εφαρμογή τους), συμβατικά χρονικά όρια, τα οποία ισχύουν, εφόσον δεν καταργηθούν από τη Διοίκηση της εναγομένης (κατά το ρητώς επιφυλαχθέν σε αυτή, με τον ως άνω Κανονισμό, δικαίωμα) και η πέρα από τα οποία και μέχρι τα νόμιμα ανώτατα όρια απασχόληση, αμείβεται, σύμφωνα με την ειδική διάταξη του άρθρου 13 παρ. 11 του ΓΚΠ/ΟΤΕ, με την αμοιβή της νόμιμης υπερωριακής εργασίας (ΑΠ 837/2012, ΑΠ 1368/2002, ΝΟΜΟΣ).

Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη οριστική του απόφαση έκρινε διαφορετικά και απέρριψε την αγωγή έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων, κατά παραδοχή της κρινόμενης έφεσης ως και κατ' ουσίαν βάσιμης. Συνακόλουθα, πρέπει να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν Δικαστήριο και να δικασθεί (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ) η ένδικη αγωγή, η οποία είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προμνησθείσες νομικές διατάξεις καθώς και σε εκείνες των άρθρων 340, 341, 345, 361, 648 επ., ΑΚ, 176, 189, 191 παρ. 2 ΚΠολΔ, για το αντικείμενο της οποίας δεν απαιτείται καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου (άρθρο 71 ΕισΝΚΠολΔ σε συνδυασμό με άρθρο 14 παρ 1 εδ. α, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του Ν. 3994/2011 και άρθρο 21 Ν. 4055/2012), και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην πρώτη ενάγουσα το συνολικό ποσό των 19.090,93 ευρώ και στη δεύτερη ενάγουσα το ποσό των 8.921,96 ευρώ, με τον νόμιμο τόκο (επιδικίας) από το τέλος του έτους που έκαστο κονδύλι κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την ολοσχερή εξόφληση, καθόσον από τα παραπάνω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής της εξαίρεσης του άρθρου 346 ΑΚ, ήτοι λόγος εύλογης αντιδικίας, απορριπτομένου του σχετικού ισχυρισμού της εφεσίβλητης. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα των εναγουσών, αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, πρέπει να

8.ο φύλλο της υπ. αριθ. 5667/2023 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Εφέσεων)

επιβληθούν στην εναγομένη λόγω της ήττας της (176, 183, 191 ΚΠολΔ), όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδικών.

ΔΕΧΕΤΑΙ την έφεση κατά το τυπικό και το ουσιαστικό της μέρος.

ΕΞΑΦΑΝΙΖΕΙ την υπ' αριθ. 565/2018 οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου (διαδικασία εργατικών διαφορών).

ΚΡΑΤΕΙ και **ΔΙΚΑΖΕΙ** επί της ουσίας την από 9-12-2014 (αριθ. έκθεσης κατάθεσης 1137/22-12-2014) αγωγή.

ΔΕΧΕΤΑΙ την κρινόμενη αγωγή.

ΥΠΟΧΡΕΩΝΕΙ την εφεσίβλητη - εναγομένη να καταβάλει στην πρώτη εκκαλούσα - ενάγουσα το ποσό των δεκαεννέα χιλιάδων ενενήντα ευρώ και ενενήντα τριών λεπτών (19.090,93) και στη δεύτερη εκκαλούσα - ενάγουσα το ποσό των οκτώ χιλιάδων εννιακοσίων είκοσι ενός ευρώ και ενενήντα έξι λεπτών (8.921,96), με τον νόμιμο τόκο από το τέλος του έτους που έκαστο κονδύλι κατέστη ληξιπρόθεσμο και απαιτητό μέχρι την ολοσχερή εξόφληση.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την εφεσίβλητη - εναγομένη στην καταβολή των δικαστικών εξόδων των εκκαλουσών - εναγουσών αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας, τα οποία ορίζει στο ποσό των επτακοσίων (700) ευρώ.

Κρίθηκε, αποφασίστηκε και δημοσιεύτηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στην Αθήνα στις 21/6/2023 από των των διαδικών και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους.

Η ΔΙΚΑΣΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

